

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 424/2020-77

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obe [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Michalom Davalom, Ph.D., LL.M., advokátska kancelária DAVALA & Co. s. r. o., Poštová 23, Bratislava, proti postupom obvodného oddelenia Policajného zboru Bratislava-Staré Mesto pri služobnom zákroku uskutočnenom 31. mája 2019, Úradu inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v konaní vedenom pod ČVS: UIS-337/OISZ-2019 a jeho uzneseníu z 30. marca 2020 a Krajskej prokuratúry v Bratislave v konaní vedenom pod č. k. 3Kv 72/19/110-43 a jej uzneseníu z 22. mája 2020 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Ústavný súd prijal na ďalšie konanie uznesením č. k. II. ÚS 424/2020-24 z 24. septembra 2020 ústavnú sťažnosť vtedy ešte maloletej sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (v súčasnosti je už maloletá sťažovateľka plnoletá, pozn.), ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na ochranu života podľa čl. 15 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a tiež spoločne s matkou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľky v 1. a 2. rade“ alebo spolu aj „sťažovateľky“) sa domáhajú aj vyslovenia porušenia svojich základných práv na nedotknuteľnosť osoby a súkromia podľa čl. 16 ods. 1 a 2 ústavy a na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj práv podľa čl. 3, čl. 6 a čl. 13 dohovoru postupmi obvodného oddelenia Policajného zboru Bratislava-Staré Mesto pri služobnom zákroku 31. mája 2019 (ďalej aj „obvodné oddelenie PZ“), Úradu inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj „úrad inšpekčnej služby“ alebo iba

„úrad“) v konaní vedenom pod ČVS: UIS-337/OISZ-2019 a jeho uznesením z 30. marca 2020 a konaním Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) a jej uznesením č. k. 3 Kv 72/19/110-43 z 22. mája 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenia“). Súčasne požadovali, aby ústavný súd zrušil uznesenie krajskej prokuratúry a vec jej vrátil na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke v 1. rade finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a sťažovateľke v 2. rade sumu 3 000 eur.

2. Z prijatej ústavnej sťažnosti, napadnutých uznesení, vyjadrení účastníkov a vyžiadaných spisov úradu a krajskej prokuratúry vyplýva nasledovný stav veci:

2.1. Sťažovateľka v 1. rade ešte ako maloletá utrpela 31. mája 2019 v čase približne o 15.30 h na Obchodnej ulici v Bratislave strelné poranenie, zástrel v oblasti ľavej lopaty bedrovej kosti. Strela spôsobila trieštivú zlomeninu lopaty bedrovej kosti a prenikla z vonkajšej zadnej strany dopredu cez kosť tak, že sa zastavila na vnútornej strane, ale neprenikla do peritoneálnej dutiny (vnútro-brušnej dutiny). Strela súčasne spôsobila devastačné poranenie sedacieho a bedrového svalu, ako aj okolitých štruktúr. To, že sa strela odrazila do bedrovej kosti pod príslušným uhlom, možno považovať len za šťastnú náhodu, keďže neutrpela zástrel od chrbta o pár milimetrov ďalej, čím by došlo k poškodeniu jej miechy. Pri páde po zastrele si spôsobila poškodená pomliaždenia oboch kolien a predkolení a odreninu na tretom prste pravej ruky. Ako dôsledok strelného zranenia trpí psychickými poruchami – poruchy spánku, živé sny, väčší hluk u nej vyvoláva pocit strachu a neistoty.

2.2. Z dôvodu strelného zranenia musela byť operovaná, bola pripútaná na lôžko, musela užívať silné antibiotiká, lieky proti bolesti, musela zniesť preväzy operačných rán, manipuláciu s drénmi. Bola aj hospitalizovaná a odkázaná na pomoc inej osoby. Tieto obmedzenia trvali od 31. mája 2019 do 7. augusta 2019, t. j. 68 dní. Celková liečba trvala od 31. mája 2019 do 17. septembra 2019, t. j. 109 dní.

2.3. Strelné zranenie jej bolo spôsobené výstrelom zo strelnej zbrane – pištole, z ktorej vystrelili príslušníci Policajného zboru npor. [REDAKOVANÉ] 4-krát a tiež jeho kolega práp. [REDAKOVANÉ] 3-krát (ďalej len „policajti“ alebo „príslušníci PZ“) pri služobnom zákroku voči podozrivej osobe ([REDAKOVANÉ]). Ten nožom zranil príslušníka Finančnej správy Ministerstva financií Slovenskej republiky a následne s nožom v ruke prechádzal od sídla tohto ministerstva cez Námestie slobody, Kolárovo námestie a Obchodnú ulicu v Bratislave (ďalej aj „služobný zákrok“).

2.4. Vyšetrovateľ úradu začal 31. mája 2019 trestné stíhanie vo veci prečinu ublíženia na zdraví v spolupáchateľstve, čo bolo 4. januára 2020 prekvalifikované na prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona, ktorého sa mali dopustiť príslušníci PZ. Sťažovateľka v 1. rade vtedy ako maloletá si v trestnom konaní nezvolila splnomocnenca (§ 53 ods. 1 Trestného poriadku) a neučinili tak v jej mene ani iné oprávnené osoby. Svoje práva v trestnom konaní realizovala iba prostredníctvom sťažovateľky v 2. rade. Dňa 3. júna 2019 v čase od 14.50 h do 16.35 h bola sťažovateľka v 1. rade vypočutá v prítomnosti sťažovateľky v 2. rade. Podrobne vypovedala o priebehu zadržania páchatel'a a o vzniku jej poranení náhodnou strelou vystrelenou policajtom. Zdôraznila, že policajti boli k nej veľmi milí a snažili sa ju upokojiť, a konštatovala, že policajti robili maximum pre bezpečnosť ľudí. Majetkovú škodu vyčíslila na sumu 60 eur (nohavice – 50 eur a tielko – 10 eur). Žiadna iná majetková škoda jej nevznikla. Vyčíslit' škodu spôsobenú na zdraví maloletá sťažovateľka v danom čase nevedela.

2.5. Sťažovateľka v 2. rade listom z 23. júna 2019 adresovanom Úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby Bratislava-Západ oznámila, že si budú uplatňovať náhradu škody za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku ublíženia na zdraví fyzickom, ako aj psychickom cestou mimosúdneho vyrovnania alebo súdnou cestou, čo následne aj urobili prostredníctvom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) a zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (sťažovateľky pred týmto orgánom však neuspeli, pretože ministerstvo im listom zo 7. septembra 2020 oznámilo, že v danom prípade neboli naplnené základné predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci podľa „zákona č. 514/2003 Z. z.“ pre absenciu nesprávneho úradného postupu, pozn.).

2.6. Dňa 30. marca 2020 vyšetrovatelka úradu napadnutým uznesením odôvodneným na 35 stranách zastavila trestné stíhanie z dôvodu, že tento skutok (konanie príslušníka PZ počas služobného zákroku) nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Proti uzneseniu úradu podala sťažovateľka v 2. rade sťažnosť podaním zo 7. apríla 2020 adresovaným generálnej prokuratúre, v ktorom uviedla: *«Nesúhlasím s tým ako vyšetrovatel vyhodnotil ustanovenie § 61 ods. 4 zákona o Policajnom zbore, na základe ktorého pri použití zbrane je policajt povinný dbať na potrebnú opatrnosť, najmä aby nebol ohrozený život iných osôb a aby čo najviac šetril život osoby, proti ktorej zasahuje (v uznesení hodnotené na strane 27, 31 až 35). Vyšetrovatel vyhodnotil postup pri strelbe tak, že citujem str. 32 „... teda de facto v tomto prípade nemožno hovoriť, že by zasahujúci príslušníci Policajného zboru pri použití zbrane nedbali na potrebnú opatrnosť, aby nebol ohrozený život iných osôb...“ Domnievam sa, že v tomto prípade je otázne, či potrebná opatrnosť vo vzťahu k ohrozeniu života iných osôb bola dodržaná v plnej miere. Príslušníci z faktov uvedených v uznesení tesne pred tým než začali strieľať, vedeli, že prichádzajú na pomoc ďalší príslušníci a mohli počkať a v spolupráci s ďalšími príslušníkmi ľahšie odzbrojiť páchatel'a bez vykonania strelby na najviac frekventovanej ulici v Bratislave. Hodnotenie, na str. 33, že keby dcéra bola ihneď opustila priestor (rýchlejšie utekala), nemuselo prísť k zraneniu (náboj ju zasiahol od chrbta), považujem za veľmi zavádzajúce. Napriek tomu, že na str. 16 sa konštatuje, citujem „Vzhľadom na to, že sa nejedná o ťažké a závažné poranenia...“, uznesenie dostatočne nezohľadňuje to, že celková doba liečenia (nehľadiac na celoživotnú traumy maloletej) trvala 109 dní (od 31.5. do 17.9.2019) a že došlo k ťažkej ujme na zdraví podľa § 123 ods. 3 a ods.4 Trestného zákona. Vzhľadom na nespokojnosť s vyhodnotením faktov uvádzaných v uznesení a nedôveru voči predmetnému vyšetrovatel'ovi, žiadam o opätovné prešetrenie uvádzaných faktov iným nezávislým vyšetrovatel'om a žiadam o vydanie nového uznesenia.“»*

2.7. Prokurátorka krajskej prokuratúry sťažnosť sťažovateľky v 2. rade ako nedôvodnú zamietla napadnutým uznesením z 22. mája 2020 a v odôvodnení na s. 2 až s. 4 uviedla: *„V zmysle § 192 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. som preskúmala napadnuté uznesenie, správnosť jeho výrokov, ako i konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospela som k záveru, že postup vyšetrovatel'a bol v súlade so zákonom. Vyšetrovatel'ka vykonala vo veci rozsiahle vyšetrovanie: bola vykonaná obhliadka miesta činu, zabezpečila kamerové záznamy z miesta činu, vypočula poškodenú [REDAKOVANÉ], svedkov [REDAKOVANÉ]... [REDAKOVANÉ]... [REDAKOVANÉ]... [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]... [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] boli vykonané viaceré znalecké skúmania (znalecké posudky ČES: PPZ-KEU-BA-EXP-2019/7450... posudok z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie chirurgia, lekárske správy), do spisu zabezpečila kópiu spisového materiálu z trestného konania*

vedeného na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave I, odboru kriminálnej polície, I. oddelenia vyšetrovania sp. zn. ORP-713/1-VYS-B1-2019, boli zabezpečené záznamy zo služby hliadky v zložení... [REDAKOVANÉ]... [REDAKOVANÉ], hlásenie o použití donucovacieho prostriedku, úradný záznam - vyjadrenie riaditeľa... [REDAKOVANÉ] z Ministerstva vnútra..., Okresného riaditeľstva PZ v Bratislave I, odboru poriadkovej polície, Obvodného oddelenia Policajného zboru Bratislava Staré Mesto - východ, odbor kontroly Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave I vykonalo analýzu k udalosti zo dňa 03.06.2019, do spisu boli zabezpečené zvukové záznamy..., do spisu bola zabezpečená časť spisového materiálu vedeného na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave, odbore kriminálnej polície, sp. zn. KRP-142/1-VY S-BA-2019...

Odôvodnenie napadnutého uznesenia spĺňa všetky náležitosti vyžadované ustanovením § 176 ods. 2 Tr. por.. Vyšetrovatel'ka logickým spôsobom vysvetlila akými úvahami sa spravovala pri rozhodovaní v tejto trestnej veci, podrobne a rozsiahlo vyhodnocuje zabezpečené dôkazy, a to skutkovo i právne, pričom na podklade vykonaného vyšetrovania dospela k záveru, že skutok, pre ktorý bolo trestné stíhanie začaté, nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci, pričom s jej argumentáciou je potrebné sa v plnom rozsahu stotožniť. K námietke poškodenej, uvádzanej v sťažnosti, kde spochybňuje opatrnosť policajtov pri použití zbrane je potrebné dať do pozornosti osobu ďalšieho poškodeného, kvôli ktorému aj došlo ku spáchaniu skutku. Išlo o nebezpečnú osobu, ako sa neskôr ukázalo, trpiacu závažným endogénnym duševným ochorením, ktorá nožom zaútočila na príslušníka Ministerstva financií..., a to pred Úradom vlády..., následne, sa aj s nožom v ruke (nož drží čepelou smerom dopredu, čo je jednoznačne zrejme zo zabezpečených kamerových záznamov) presúval smerom k Obchodnej ulici a ďalej po Obchodnej ulici, pričom na miestach pohybu tejto osoby, sa nachádzalo veľa ľudí, policajti po príchode upozorňovali ľudí, aby šli preč a aby sa k nim nepribližovali, čo nakoniec potvrdila aj samotná poškodená [REDAKOVANÉ]. Tiež uviedla, že niektorí si celý incident natáčali na mobilné telefóny. Túto skutočnosť potvrdili aj ostatní svedkovia incidentu, pričom svedok [REDAKOVANÉ] (zasahujúci policajt) uviedol, že už mali informácie, že táto osoba napadla nožom iného muža, videl, že v pravej ruke držala nož a v ľavom vaku v čiernych rifliach jej spredu trčala rukoväť ďalšieho noža (oba nože boli zaistené pri obhliadke miesta činu), začali ho s kolegom striedavo vyzývať, aby odhodil zbraň a ľahol si na zem. Muž mal stále pokračovať zvýšeným hlasom, že policajti sú mafáni a ich zabije a nesúvislé nezmysly, z taktického hľadiska, keďže išlo o zúžený priestor a na ulici sa nachádzalo množstvo ľudí, urgovali posily (hliadka podľa spisu došla na miesto 15:23 h a ďalšie dve hliadky došli 15:26 h.), muž smeroval k Poštovej, priestor už bol otvorenejší, a tak kolega [REDAKOVANÉ], išiel pred tým mužom, cúval skrížil cestu tomu mužovi, zastavil pred ním, vyzýval ho na odhodenie zbrane a keď prichádzajúce policajné vozidlo odpútalo pozornosť muža, fyzicky vyštartoval voči mužovi a snažil sa ho odzbrojiť bez použitia zbrane, podozrivý uhol, policajt [REDAKOVANÉ] padol, muž sa otočil proti nemu ([REDAKOVANÉ]) aj s nožom, bol od neho asi meter, a preto výstrelom na nohu muža čakal, že ho zastaví. Útok naďalej pokračoval, a preto aj kolega vystrelil tiež na nohu muža. Potom muž otočil nož k sebe, bodol sa dvakrát do brucha, a preto ho znovu strelil, aby mu zabránil v seba poškodzovaní a zachránil mu život. Rovnako situáciu opísal aj druhý člen zasahujúcej policajnej hliadky... [REDAKOVANÉ]. Tvrdenia zasahujúcich policajtov potvrdil aj svedok... [REDAKOVANÉ]..., ktorý vyslovene popísal, ako jeden policajt cúval pred osobou, ktorá mala nož v ruke a všimol si, že policajti sa snažili vykryť priestor od civilných osôb. Tiež rovnako popísal pokus policajta odzbrojiť

páchateľa fyzicky, ako aj následný zásah hliadky. Skutočnosť, že muž sa zahnal na neho, ako aj na policajta s nožom, popísal aj svedok [REDAKOVANÉ]. Popísal, že muž má nože dva. Tiež potvrdil, že policajti pred tým hlasno a viackrát vyzývali muža, aby odhodil nôž, čo sa však nestalo. Autom zablokovali električku, a ako muž kráčal po Obchodnej, snažili sa ho izolovať od ľudí. Ľuďom vôbec nevadilo, že pri nich prechádza nepričetný človek s nožom, napriek tomu, že ich upozorňovali. Najhoršie to bolo na Kollárovom námestí a Obchodnej ulici. Ľudia upozornenia nepočúvali, ale policajti sa snažili páchateľa stále izolovať. Výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] potvrdil aj svedok .. [REDAKOVANÉ]. Tento tiež poukázal na zvláštne správanie okoloidúcich ľudí, ktorí vôbec nereagovali na upozornenia. Potvrdil aj hlasné výzvy policajtov na odhodenie zbrane a ľahnutie si na zem. Rovnako takýto priebeh skutku vyplýva aj z kamerových záznamov. Na zázname je zachytený aj útok nožom na .. [REDAKOVANÉ]. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že muž, ktorého policajti prenasledovali, bol ozbrojený, na výzvy na odhodenie zbrane nereagoval, hlasne sa vyhrážal, pohyboval sa v centre mesta v čase, keď sa tam nachádzalo veľa ľudí s nožom v ruke (podľa svedkov s nožmi dvoma), z jeho strany hrozilo bezprostredné ohrozenie života a zdravia ľudí tam sa nachádzajúcich, a preto policajti museli konať okamžite, zamedziť napadnutiu ďalších osôb, a keďže miernejšie prostriedky použité z ich strany boli neúčinné, je potrebné zásah strelnými zbraňami vyhodnotiť ako oprávnené použitie zbrane v zmysle § 26 ods. 1 Tr. zákona, pričom ide o okolnosť vylučujúcu protiprávnosť činu, a teda vo veci neprichádza do úvahy ich trestné stíhanie.“

2.8. Ako už bolo spomínané, pre účely konania bol na základe požiadavky úradu vyhotovený aj znalecký posudok znalcom z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia chirurgie, ktorý ohodnotil poškodenie zdravia sťažovateľky v 1. rade (bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia) vo finančnom vyjadrení spolu na 23 906,80 eur, z toho najviac boli ohodnotenú vážne duševné poruchy overené aj psychológom vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesňových činiteľov v sume 20 260 eur. Celkový stav trvalých následkov na zdraví bude treba podľa znalca prehodnotiť po 12, resp. 18 mesiacoch od úrazu. Záver znalca znel takto: „Vzhľadom na to, že sa nejedná o ťažké a závažné poranenia, pretože neboli zasiahnuté žiadne životne dôležité orgány alebo cievy, neočakávam trvalé následky v zmysle zníženej pohyblivosti a v zmysle dlhodobých bolestí v mieste zlomeniny a svalového zranenia. Je otázne, či táto skúsenosť nezanechá následky na psychike poškodenej, aj keď pri poslednom psychologickom vyšetrení aj tieto skutočnosti ustúpili do pozadia. Nedôjde k podstatnému zníženiu pracovnej spôsobilosti.“

II.

Argumentácia sťažovateľiek

3. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti v podstatnom namietajú, že:

a) vec nebola úradom dôsledne a objektívne vyšetrená a napadnuté rozhodnutia nezabezpečili procesnú stránku práva na život maloletej sťažovateľky (povinnosť riadne vyšetriť podozrenie z neprimeraného použitia sily príslušníkmi PZ, identifikovať prípadných páchatel'ov, potrestať ich a napraviť/odškodniť obeť neprimeraného použitia sily), čo predstavuje aj zásah do ich práva na inú právnu ochranu. Služobný zákrok vykazoval istú mieru neprofesionality a nezákonnosti, ktorej priamym dôsledkom došlo k ústavne nezlučiteľnému ohrozeniu života a k zásahu do fyzickej

a psychickej integrity sťažovateľky v 1. rade a k zásahu do psychickej integrity sťažovateľky v 2. rade ako jej matky v postavení nepriamej poškodenej, vyvolaním strachu o dieťa a úzkosti o jej zdravie ako priamy dôsledok služobného zákroku, ako aj k zásahu do ich súkromia. V prípade sťažovateľky v 1. rade nie je vylúčený vplyv strelného zranenia na jej reprodukčnú schopnosť s následnými psychickými dôsledkami, hoci nemala priamo zasiahnutý životne dôležitý orgán ani cievu. To, že strela sa odrazila do jej bedrovej kosti pod príslušným uhlom, možno považovať len za šťastnú náhodu, keďže neutrpela zástrel od chrbta o pár milimetrov ďalej, čím by došlo k poškodeniu jej miechy;

b) služobný zákrok nebol dobre riadený a zasahujúci príslušníci PZ nesprávne vyhodnotili situáciu, keď mali počkať na príchod špecializovaného útvaru a prípadne služobného psa. Súčasne neprimerane použili donucovacie prostriedky voči páchatel'ovi – psychicky narušenej osobe. Použitie služobnej zbrane bolo za danej situácie zjavne neprimerané nebezpečnosti útoku, a preto došlo k nezákonnému použitiu smrtiaceho donucovacieho prostriedku;

c) výsledok vyšetrovania úradu proti príslušníkom PZ nemožno súčasne považovať za dôsledný a nezávislý [nešlo o nezávislý orgán v súlade s medzinárodnými štandardmi kladenými judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)]. Sťažovateľky namietajú porušenie pozitívnych záväzkov (vyplývajúcich z práva na život a nedotknuteľnosť integrity fyzickej osoby podľa judikatúry ESLP, ktorú však bližšie nekonkretizujú, pozn.) spočívajúcich v tom, že orgány štátu nenaplnili svoju povinnosť prijímať zákony a vnútroštátnu reguláciu, ktorá zabezpečí plné naplnenie hmotno-právnych i procesných záruk práva na ochranu života (postaveniu úradu inšpekčnej služby v Slovenskej republike sa sťažovateľky venujú rozsiahlo v ústavnej sťažnosti, pozn.);

d) streľbu príslušníkov PZ, ktorí bez ohľadu na okolostojace osoby 7x vystrelili na páchatel'a, prežila maloletá sťažovateľka len náhodou, a nie cieľným a koordinovaným konaním policajtov. Chemickou expertízou projektilu vybraného z jej tela bolo zistené, že strela prešla telom páchatel'a, odrazila sa od kovových a hrdzavých častí električkovej trate a až následne vošla do jej tela. V uvedenom prípade bola použitá sila, ktorá bola potenciálne smrteľná, a preto možno na vec aplikovať čl. 2 dohovoru a čl. 15 ústavy (pozri uznesenie č. k. II. ÚS 697/2016-29 z 22. 9. 2016);

e) prokurátorka krajskej prokuratúry nijako neposudzuje žiadnu z námietok v sťažnosti, iba uvádza, že policajti museli konať, „*keďže miernejšie prostriedky použité z ich strany boli neúčinné*“. Záver o absolútnej nevyhnutnosti strieľať je tak aj zo strany krajskej prokuratúry urobený svojvoľne, arbitrárne a bez riadneho posúdenia skutočností napadnutého konania, čo samo osebe nespĺňa kritériá na poskytnutie riadnej právnej ochrany zo strany prokuratúry ako ústavného orgánu ochrany základných práv a slobôd;

f) úrad inšpekčnej služby a ani prokurátorka krajskej prokuratúry sa žiadnym spôsobom nezaoberali tým, prečo nebolo možné vec postúpiť aspoň na priestupkové alebo disciplinárne konanie;

g) sťažovateľky ako príklad poukazujú na prípady iných zákrokov príslušníkov PZ, ktorých profesionalita bola spochybnená 19. júna 2013 v Moldave nad Bodvou, 11. júna 2020 vo Vrútkach, zneškodnenie psychicky chorej osoby s nožom a tiež 8. júla 2020 v Bratislave, zneškodnenie osoby s nožom;

h) prezídium Policajného zboru a ministerstvo vnútra (i) nedostatočne pripravujú príslušníkov PZ, resp. ministerstvo vnútra nezabezpečilo dostatočný právny rámec na kvalitný a vysoko profesionálny výkon služobnej činnosti; (ii) nedostatočne materiálne vybavujú príslušníkov PZ; (iii) nezabezpečujú dostatočný pravidelný tréning taktických postupov pri štandardizovaných krízových situáciách príslušníkom PZ, čím dochádza k porušeniu pozitívneho záväzku štátu ochraňovať život a zdravie obyvateľov (čl. 2 dohovoru) a predchádzaniu zásahov do fyzickej a psychickej integrity obyvateľov (čl. 3 dohovoru) a tiež k porušeniu základného práva na inú právnu ochranu v zlyhaní krajskej prokuratúry ako iného orgánu Slovenskej republiky ustanoveného na ochranu záujmov fyzických a právnických osôb;

i) faktom je i to, že služobné zbrane príslušníkov PZ používajú tzv. celoplášťové náboje – tieto náboje sa vyznačujú tým, že sa pri strete s ľudským telom nezdeformujú, a preto ľahko prechádzajú tkanivom, ak ich nezastaví napr. kosť (robia tzv. čistý priestrel) a majú malý zastavovací účinok. Celoplášťové náboje sa kvôli tejto svojej vlastnosti ľahko odrazia od tvrdých predmetov, to bol dôvod, pre ktorý bola sťažovateľka v 1. rade zranená.

III.

Vyjadrenie úradu inšpekčnej služby, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), krajskej prokuratúry a replika sťažovateľiek

III.1. Vyjadrenie úradu inšpekčnej služby:

4. Úrad k prijatej ústavnej sťažnosti uviedol, že uznesenie o zastavení trestného stíhania je zákonné, odôvodnené a spĺňajúce všetky atribúty podľa § 176 Trestného poriadku. Potvrďuje to aj následné rozhodnutie krajskej prokuratúry. O protiprávnosti, resp. nezákonnosti postupu príslušníkov PZ bolo vedené riadne a objektívne vyšetrovanie, počas celého konania nikto nenamietal prípadnú zaujatosť alebo nezávislosť vyšetrovateľky (stalo sa tak až po zastavení trestného stíhania, pozn.). Vyšetrovateľka úradu v odôvodnení napadnutého uznesenia sa vyjadrila ku všetkým podstatným okolnostiam, dôkazom a zisteným skutočnostiam, a preto skutkový stav v tejto veci považuje úrad za náležite zistený a dostatočný pre samotné rozhodnutie vo veci. Záver, že skutok, pre ktoré sa viedlo trestné konanie, nie je trestným činom, bol zákonný a použité donucovacie prostriedky proti nebezpečnému páchatelovi boli oprávnené a adekvátne.

III.2. Vyjadrenie generálnej prokuratúry:

5. K dôvodnosti ústavnej sťažnosti zaujala stanovisko i generálna prokuratúra, ktorá sa k veci vyjadrila bez výzvy ústavného súdu podaním č. k. 2 GÚp 115/20/1000 z 3. novembra 2020 obsahujúcou argumentáciu v prospech vyslovenia záveru, že krajská prokuratúra neporušila označené základné práva sťažovateľiek podľa ústavy a práva podľa dohovoru v bode 1 tohto nálezu. Toto vyjadrenie ústavný súd však považoval len ako podanie dané v pozícii *amicus curiae*, keďže sťažnosť sťažovateľiek smeruje iba proti krajskej prokuratúre a generálna prokuratúra nie je účastníkom tohto konania pred ústavným súdom. Preto podanie generálnej prokuratúry ústavný súd vzal iba na vedomie.

III.3. Vyjadrenie krajskej prokuratúry:

6. Ku skutkovým a procesným okolnostiam a k možnému porušeniu práv sťažovateľiek sa vyjadrila krajská prokuratúra (ako dozorová prokuratúra), ktorá uvádza, že v tomto prípade nedošlo k porušeniu základných práv sťažovateľky v 1. rade na ochranu života podľa čl. 15 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 dohovoru. Z uvedených článkov, teda z práva nebyť pozbavený života, vyplývajú pre štát dve základné pozitívne povinnosti, a to povinnosť chrániť život a povinnosť zabezpečiť vyšetrovanie, resp. objasnenie okolnosti straty života (prípadne ohrozenia života), možné vyvodenie zodpovednosti a poskytnutie nápravy (tzv. procesná povinnosť). Pri povinnosti chrániť život ide okrem iného najmä o povinnosť štátu za určitých okolností prijať praktické opatrenia pre účely ochrany jedinca (či skupiny osôb), ktorého život je ohrozený trestným činom iného jedinca. Táto povinnosť je daná, ak príslušný orgán vedel alebo mal vedieť v rozhodnom čase o existencii skutočného a bezprostredného ohrozenia života jedinca alebo jedincov z dôvodu trestného činu tretej strany, pričom za týchto okolností mal prijať opatrenia v rozsahu svojej právomoci, o ktorých bolo možné predpokladať, že sú schopné eliminovať ohrozenie. Z uvedeného vyplýva, že uvedené základné práva jednotlivca by mohli byť porušené iba za predpokladu, ak sa preukáže, že príslušný orgán neurobil všetko to, čo od neho bolo rozumne očakávateľné, aby anuloval skutočné a bezprostredné ohrozenie života, o ktorom vedel alebo mal vedieť. V posudzovanej trestnej veci urobili zasahujúci príslušníci PZ všetko pre to, aby zamedzili nebezpečnému konaniu podozrivej osoby, ktorý sa na verejnom priestranstve, kde sa nachádzalo väčšie množstvo osôb, pohyboval s nožom v ruke a mohol reálne ohroziť prítomné osoby na živote. Toto konštatovanie platí o to viac, keď išlo o osobu, ktorá nožom už zranila inú osobu a ktorej konanie sa javilo ako nepredvídateľné. Bolo preto povinnosťou príslušníkov PZ, aby vo veci zasiahli okamžite a eliminovali tak ďalšie nebezpečenstvo, ktoré hrozilo alebo mohlo hroziť z konania podozrivej osoby, ktorú museli pokladať za evidentne nebezpečnú, za bezprostredne ohrozujúce život či zdravie iných osôb (podozrivá osoba už jeden útok vykonala a bolo možné očakávať, že so zbraňou v ruke môže zaútočiť znovu, pretože konala zjavne nepredvídateľne a agresívne). Preto bolo ich povinnosťou ihneď zakročiť voči podozrivej osobe, a to tak, aby bola eliminovaná a aby sa tak odstránilo bezprostredne hroziace nebezpečenstvo, ktoré plynulo z jej konania. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že zasahujúci príslušníci PZ vykonali pred použitím strelnej zbrane všetky rozumné (miernejšie) opatrenia, ktoré bolo možné očakávať v danej situácii. Najskôr upozorňovali ľudí, aby išli okamžite preč, aby nezostávali na mieste a nepribližovali sa k podozrivej osobe, neskôr vyzývali samotného páchatel'a, aby odhodil zbraň (nož) a ľahol si na zem, a až v dôsledku neuposlušnosti výzvy polície bolo cieľom okrem privolania posíl dostať podozrivú osobu na také priestranstvo, kde bude možné uzatvoriť možnosť ďalšieho pohybu podozrivej osoby a vykonať pokus na jej odzbrojenie. Policajti preto podozrivému skrížili cestu a následne jeden z nich sa ho snažil odzbrojiť bez použitia zbrane tak, že na neho fyzicky zaútočil, avšak podozrivý uhol, policajt padol na zem, podozrivý sa otočil voči nemu s nožom v ruke, bol asi meter od policajta, a preto polícia zvolila už výstrel zo strelnej zbrane na nohu podozrivého, ktorý však neprestal vo svojom konaní, pokračoval v útoku, a preto nasledovali ďalšie výstrely polície, avšak takým spôsobom, aby nedošlo k jeho usmrteniu. Svedok [REDAKOVANÉ] popísal, ako jeden z policajtov cúval pred osobou, ktorá mala nož v ruke, a všimol si, že policajt sa snaží vykryť priestor od civilných osôb, svedok [REDAKOVANÉ] potvrdil, že policajti hlasno a viackrát vyzývali páchatel'a, aby odhodil nož. Polícia teda venovala nebezpečnej situácii adekvátnu pozornosť

a vyvinula maximálne možnú snahu, aby ochránila ľudí od nebezpečného konania podozrivej osoby a aby znížila nebezpečenstvo vzniku zranení osôb na čo možno najnižšiu mieru.

6.1. Nie je tiež pravdou, že prokurátorka krajskej prokuratúry neuviedla, aké miernejšie prostriedky boli zo strany polície použité. Z opisu priebehu skutkového deja, ktorý bol uvedený aj v napadnutom uznesení, je zrejmé, aké miernejšie prostriedky polícia vykonala. Príčiny, nevyhnutnosť a primeranosť zákroku polície boli podrobne v prípravnom konaní vyšetrowané a objasnené s tým, že konanie polície pri použití strelnej zbrane bolo vyhodnotené ako oprávnené, t. j. ako okolnosť vylučujúca protiprávnosť činu v zmysle § 26 ods. 1 Trestného poriadku. Z trestného hľadiska teda nemá žiadny význam, že sa prokuratúra nezaoberala postúpením veci na priestupkové alebo disciplinárne konanie a na výsledok vyšetrowania nemá vplyv ani samotná dĺžka liečenia sťažovateľky v 1. rade.

6.2. Krajská prokuratúra ďalej uviedla, že postupovala primerane a v súlade s judikatúrou EŠLP a ústavného súdu, podľa ktorej nie je nutné dať v odôvodnení rozhodnutia odpoveď na každý argument strany, a to aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, ale je nutné dať vždy odpoveď na argument, ktorý je pre rozhodnutie najdôležitejší, podstatný či rozhodujúci. V danom prípade bolo takým argumentom posudzovanie toho, či zásah polície bol alebo nebol oprávnený v zmysle § 26 ods. 1 Trestného zákona, pretože od tohto posúdenia sa odvíjalo možné vyvodenie trestnoprávnej či inej zodpovednosti zasahujúcich policajtov a na tento rozhodujúci (ťažiskový) argument dostali sťažovateľky náležitú (jasnú a konkrétnu) odpoveď. Celkom určite teda nemožno hovoriť o arbitrárnosti napadnutého uznesenia, ktoré spolu s uznesením vyšetrowateľky úradu o zastavení trestného stíhania tvorí jeden celok a dáva jednoznačné odpovede na otázky sťažovateľiek, ktoré si kladú v ústavnej sťažnosti. V tomto smere treba pripomenúť, že skutok (určitý skutkový dej, ktorý sa odohral) sa nestáva trestným činom, resp. iným protiprávnym konaním len preto, že ho za takéto konanie označí sťažovateľ. Každý má zákonný nárok na to, aby sa jeho podaniami a návrhmi kompetentné orgány zaoberali a aby ich vybavili. Nikto však nemá nárok na to, aby výsledok tohto vybavenia zodpovedal jeho predstave.

III.4. Replika sťažovateľiek:

7. Právny zástupca v podstatnom uviedol, že sťažovateľky nesúhlasia s obsahom vyjadrení úradu inšpekčnej služby a krajskej prokuratúry, pretože ich považujú za vecne nesprávne, tendenčné a vyhybavé k podstate konania a namietaného porušenia základných práv sťažovateľiek. Sťažovateľky zdôrazňujú, že ústavná inštitúcia prokuratúry je prostredníctvom čl. 149 ústavy povolaná ku všeobecnej ochrane zákonnosti, čo nebolo naplnené. Právny záver krajskej prokuratúry o absencii vážneho a bezprostredného ohrozenia života sťažovateľky v 1. rade neobstojí. Prípád sťažovateľiek a tvrdený zásah do práv nebol spôsobený konaním páchatel'a, ale ohrozenie života a poškodenie zdravia bol iba dôsledkom použitia sily ozbrojených bezpečnostných zborov štátu. Sťažovateľky trvajú na dôvodoch svojej ústavnej sťažnosti a žiadajú ústavný súd, aby nariadil ústne pojednávanie z dôvodu, že priame a osobné svedectvo môže podľa ich názoru priniesť ďalšie objasnenie veci a rozsah ich ujmy.

8. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení účinnom od 1. januára 2021 (berúc do úvahy aj predchádzajúce stanoviská účastníkov konania podľa právnej úpravy účinnej

do 31. decembra 2020) ústavný súd môže vo veciach podľa odseku 1 písm. d) až h) a k) upustiť od ústneho pojednávania, ak je na základe podaní účastníkov a spisov predložených ústavnému súdu zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Vo veciach podľa odseku 1 písm. a) až c), i) a l) môže ústavný súd za rovnakých podmienok upustiť od ústneho pojednávania, len ak o ústne pojednávanie žiaden z účastníkov nepožiadala najneskôr vo svojom prvom podaní vo veci. Senát ústavného súdu na základe uvedených ustanovení dospel k záveru, že po zadovážení písomných vyjadrení a podkladov ústne pojednávanie už neprinesie ďalšie objasnenie veci, preto vec prejednal na neverejnom zasadnutí.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Z pohľadu ústavného súdu podstatou ústavnej sťažnosti (*causa petendi*) sú relevantné dve ústavnoprávne otázky. Prvou z nich je otázka, či krajská prokuratúra dala adekvátnu odpoveď na námietky v rámci konania o sťažnosti proti rozhodnutiu úradu inšpekčnej služby o zastavení trestného stíhania proti príslušníkom PZ, a druhou je otázka, či je napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry nezákonné, svojvoľné a očividne neodôvodnené, teda či skutočne došlo k porušeniu práv sťažovateľiek na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 (ods. 1) dohovoru (na spravodlivé súdne konanie, pozn.) a tiež aj k porušeniu označených základných práv na ochranu života podľa čl. 15 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 2 dohovoru, práva na nedotknuteľnosť osoby a súkromia podľa čl. 16 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 3 a čl. 13 dohovoru. Vychádzajúc však zo sťažnostnej argumentácie sťažovateľiek v ústavnej sťažnosti, ústavný súd posúdil všetky tu vznesené námietky a dospel k nasledovnému právnomu záveru:

IV.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľiek postupom obvodného oddelenia PZ, úradu inšpekčnej služby a jeho uzneseniu:

10. Vo vzťahu k postupu obvodného oddelenia PZ, ako aj vo vzťahu k postupu úradu a jeho uzneseniu o zastavení trestného stíhania ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb iba za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný orgán verejnej moci.

11. Sťažovateľky podali proti napadnutému postupu a uzneseniu vyšetrovateľa sťažnosť, o ktorej rozhodla krajská prokuratúra. Sťažovateľky teda mali k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich základných práv (ktorý aj využili), o ktorom bola oprávnená rozhodnúť (a aj rozhodla) krajská prokuratúra, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Pokiaľ rozhodujúce skutočnosti, z ktorých sa dá záver o vyčerpaní (nevyčerpaní) právnych prostriedkov bezpečne a v plnom rozsahu vyvodit', vyjdú najavo (resp. stanú sa zrejmyými a nepochybnými) až v štádiu konania vo veci samej (po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie), zakladá to dôvod na nevyhovenie ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 491/2020). Ústavný súd vzhľadom na princíp subsidiarity ako *conditio sine qua non* konania pred ním tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovetl.

IV.2.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 6 dohovoru napadnutým uznesením krajskej prokuratúry:

12. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou predovšetkým zdôrazňuje, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a jeho úlohou nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

13. Podstatou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je oprávnenie sa domáhať ochrany svojho práva v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že takýmto orgánom môže byť aj krajská prokuratúra. Súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je teda nepochybne aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, aby prokuratúra uplatnila svoju právomoc vyplývajúcu z osobitného predpisu. Do obsahu základného práva patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnym poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (napr. II. ÚS 153/2018).

14. Súčasťou obsahu základného práva na inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Arbitrárnosť môže mať v rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne

rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

15. Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutých uznesení úradu (ústavný súd z neho necitoval pre značný rozsah 35 strán, a preto, že je sťažovateľkám známe) a tiež krajskej prokuratúry (pozri bod 2.7) je zrejmé, že už *prima facie* nejde o arbitrárne alebo očividne neodôvodnené uznesenia. Ústavný súd pripomína, že všetky štátne orgány, resp. orgány verejnej moci sú povinné interpretovať a aplikovať právo predovšetkým z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavou a medzinárodnými zmluvami garantovaných základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb. V danej veci možno podľa názoru ústavného súdu konštatovať, že vec bola úradom dôsledne a objektívne vyšetrená a tiež riadne preskúmaná krajskou prokuratúrou.

16. Navyše, zjavne nemožno uvažovať ani o možnom namietanom porušení „základného práva“ sťažovateľiek zakotveného v čl. 46 ods. 4 ústavy (podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon), pretože obsahom citovaného ustanovenia nie je základné právo, ako uvádzajú sťažovateľky, ale len povinnosť štátu upraviť podmienky a podrobnosti o súdnej a inej ochrane zákonom. Teda i táto námietka sťažovateľiek je irelevantná (m. m. II. ÚS 25/2001).

17. Napokon sa ústavný súd vyjadril k námietke porušenia práva sťažovateľiek podľa čl. 6 dohovoru v petite ústavnej sťažnosti (z odôvodnenia vyplýva, že ide o odsek 1, ktoré je pomenované ako právo na spravodlivé súdne konanie, nie ako to uvádzajú „na súdnu a inú právnu ochranu“ pozn.). Ústavný súd k tomu poznamenáva, že tento článok dohovoru sa týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom (m. m. III. ÚS 206/06). Krajská prokuratúra nemá postavenie súdneho orgánu a jej akékoľvek rozhodnutie nie je súdnym rozhodnutím v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nevzťahujú sa naň preto striktné ani požiadavky vyplývajúce z práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré vyvodila judikatúra ESLP z práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie vecí (rozhodnutie ESLP z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prerokovanie vecí zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08). Z čl. 6 (ods. 1) dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní pre konkrétny trestný čin (napr. II. ÚS 589/2018). Z judikatúry ESLP vyplýva, že čl. 6 dohovoru nie je aplikovateľný ani na poškodeného v trestnom konaní, ktorého trestné oznámenie prípadne bolo odložené bez toho, aby bolo začaté trestné stíhanie údajného páchatel'a (Duchoňová proti Českej republike, rozhodnutie z 2. 10. 2006, č. 29858/03, oddiel 1).

18. Ústavný súd na základe uvedených východísk konštatuje, že napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry svojimi účinkami a obsahom neporušilo základné právo sťažovateľiek na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože na námietky, ktoré boli uvedené v sťažnosti proti uzneseniu úradu inšpekčnej služby, krajská prokuratúra fakticky a primeraným spôsobom reagovala. Konanie policajtov pri služobnom zákroku bolo vyhodnotené ako adekvátne, úmerné

povahe a nebezpečnosti útoku a ústavný súd s týmto názorom nemá dôvod nijako polemizovať, pretože nenahrádza orgány prokuratúry a ich závery, ktoré sú odôvodnené. *A fortiori*, posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní (obdobne napr. IV. ÚS 180/09, III. ÚS 46/2011). Ústavný súd sa v zásade stotožňuje s názorom krajskej prokuratúry uvedenej v odpovedi na námietky sťažovateľky v 2. rade, prečo neboli využité miernejšie donucovacie prostriedky, a predovšetkým podotýka, že pokiaľ ide o právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, súčasťou tohto práva nie je právo fyzickej osoby alebo právnickej osoby, aby bol orgán prokuratúry povinný začať trestné stíhanie, ak nebolo preukázané, že bol spáchaný trestný čin. Ani z čl. 6 dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní pre konkrétny, napr. poškodenou osobou artikulovaný trestný čin [porov. rozhodnutie ESĽP vo veci Dziedziec proti Poľsku z 25. 11. 2003, č. 50428/99, bod 6; rozsudok vo veci Helmers v. Švédsko z 29. 10. 1991, č. 11826/85, bod 29; rozsudok vo veci Kusmierek v. Poľsko z 21. 9. 2004, č. 10675/02, bod 48].

IV.2.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 15 ods. 1 a 4 sťažovateľky v 1. rade v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 dohovoru napadnutým uznesením krajskej prokuratúry:

19. Sťažovateľky argumentujú tým, že použitie služobnej zbrane bolo zjavne neprimerané nebezpečnosti útoku, a preto došlo k nezákonnému použitiu smrtiaceho donucovacieho prostriedku, k ohrozeniu života a k zásahu do fyzickej a psychickej integrity sťažovateľky v 1. rade. Ide o námietky sťažovateľky v 2. rade, ktoré boli iba vo všeobecnosti vznesené pred krajskou prokuratúrou [pozri námietky v bode 3a) a 3b)], ale už bez konkrétneho označenia práv, ktorých porušenie namieta.

20. Ústavný súd konštatuje, že základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremľateľné a nezrušiteľné. Obmedzené môžu byť iba v prípadoch ustanovených zákonom. Právo na život je vstupnou bránou a pilierom celého systému ochrany základných práv a slobôd. Účinná ochrana práva na život je nevyhnutnou (i keď nie dostatočnou) podmienkou reálnych záruk telesnej a duševnej integrity fyzickej osoby, a tým aj všetkých jej ostatných práv a slobôd. Právo na život pôsobí *erga omnes* a je priamo aplikovateľné, keďže ústava nepredpokladá, že by jeho ochrana bola viazaná na vykonanie zákonom. Právo na život tak požíva ochranu jednak vo vertikálnom vzťahu verejná moc – fyzické osoby a jednak v horizontálnych vzťahoch medzi fyzickými osobami a právnickými osobami navzájom. V zmysle čl. 15 ods. 1 prvej vety ústavy v spojení s čl. 2 dohovoru možno konštatovať, že v rámci extenzívneho výkladu pojmu poškodená osoba v súvislosti s právom na život je zaradenie medzi poškodené osoby nielen tie, ktoré boli usmrtené, ale aj zranené osoby, čo znamená, že preukázaná smrť človeka ako podmienka uplatnenia porušenia práva na život postupne stráca (v rámci uplatnenia čl. 2 dohovoru) na svojej bezpodmienečnosti. Precedentným prípadom v tomto smere bolo rozhodnutie ESĽP vo veci Makaratzis proti Grécku č. 50385/99 z 20. 12. 2004. Tu ESĽP rozšíril aplikáciu čl. 2 dohovoru aj na prípad, keď nedošlo k usmrteniu človeka. Podľa ESĽP „*locus standi*“ (aktívna legitimácia) na ochranu uvedeného základného práva (v mene maloletej) je aj na osobe nepriamo poškodenej, čiže matky sťažovateľky v 1. rade. Aj čl. 16 ods. 1 ústavy – nedotknuteľnosť osoby ako ochrana

fyzickej integrity človeka – je chránená s garantovaným právom na život podľa čl. 15 ods. 1 ústavy a čl. 2 dohovoru. V tomto prípade ústavný súd konštatuje, že ochrana základného práva sťažovateľky v 1. rade vzhľadom na priamy zásah do jej osobnej integrity (čo u nej vyvolalo ohrozenie života a poškodenie zdravia) je zaručená čl. 15 ods. 1 ústavy a čl. 2 dohovoru vzhľadom na zásadu *lex specialis derogat legi generali*. S ochranou tohto základného práva nepochybne súvisí legitimácia použitia „smrtiacej sily“ orgánmi verejnej moci podľa čl. 15 ods. 4 ústavy a čl. 2 ods. 2 dohovoru.

21. *In concreto* ústavný súd uvádza, že nie je porušením uvedených práv, ak bol niekto pozbavený života (poškodený na zdraví) v súvislosti s konaním, ktoré podľa zákona nie je trestné. Ide o konanie príslušníkov orgánov verejnej moci, ktoré si chránia vlastný život alebo ochraňujú život niekoho iného (Bubbins proti Spojenému kráľovstvu č. 50196/99 zo 17. 3. 2005), pokiaľ akcia bola v súlade so zákonom. Precedentným prípadom pre použitie „smrtiacej sily“ je rozhodnutie Veľkej komory ESLP vo veci McCann a ostatní proti Spojenému kráľovstvu č. 18984/91 z 27. 9. 1995. Na základe toho ESLP vyhodnocuje použitie „smrtiacej sily“ na základe dvoch parametrov (McCannov test): 1. plánovanie a organizovanie zásahu, 2. nevyhnutnosť použitia smrtiacej sily. V súlade s tým je potrebné skúmať, či použitie smrtiacej sily vo vzťahu k páchatel'ovi znesie tieto kritériá aj s prihliadnutím na prípadné možné následky vo vzťahu k ochrane života a zdravia iných osôb, voči ktorým útok nesmeroval.

22. Vzhľadom na popísané okolnosti prípadu (ktoré vyhodnocovala aj krajská prokuratúra) použitie útoku voči nebezpečnému páchatel'ovi, navyše trpiaceho závažným endogénnym duševným ochorením, bolo oprávnené a nevyhnutné, a podľa už uvedeného testu a jeho parametrov primerané a zákonné. To, že sťažovateľky nesúhlasia s výsledkom konania pred krajskou prokuratúrou, nemôže byť v danom prípade predmetom prieskumu ústavným súdom. Napadnuté uznesenie je nutné považovať za výraz autonómneho prokurátorského rozhodovania. Ústavný súd preto napadnuté uznesenie krajskej prokuratúry považuje za legitímne a právne akceptovateľné. V tejto súvislosti ústavný súd akcentuje, že mu neprináleží hodnotiť a „vážiť“ jednotlivé argumenty s cieľom skúmať ich primeranosť – dôvodnosť, resp. to, či sú alebo nie sú postačujúce na záver o nevyvodení trestnoprávnej zodpovednosti.

IV.2.3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 3 a 13 dohovoru sťažovateľky v 2. rade napadnutým uznesením krajskej prokuratúry:

23. Pri hodnotení zásahu do psychickej integrity sťažovateľky v 2. rade ako matky sťažovateľky v 1. rade v postavení nepriamej poškodenej vyvolaním strachu o dieťa a úzkosti o zdravie svojej dcéry ako priamy dôsledok služobného zákroku primerane je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu „poškodenej osoby“ uvedeného v čl. 15 ods. 1 ústavy. Podľa ESLP v prípade Haász a Szabó proti Maďarsko č. 11327/14 a č. 11613/14 z 13. októbra 2015 za riziko vážnych zranení alebo smrti považoval aj prípad, keď k žiadnemu zraneniu nedošlo, avšak sťažovateľky boli okolnosťami prípadu vydesené na smrť. Nepochybne služobný zákrok mohol vyvolať zásah do jej súkromia, ktoré je chránené v čl. 16 ods. 1 ústavy. Ochrana súkromia je však spojená s nedotknuteľnosťou osoby, čo je späté s telesnou integritou a materiálnymi hodnotami súkromnej povahy. Ochrana základných práv nedotknuteľnosti súkromia (pri evolučnom výklade obsahu práv na súkromie podávaného ESLP pri výklade čl. 8 dohovoru) je potrebné prepojiť s ochranou

integrity človeka garantovanou s právom na život podľa čl. 15 ústavy a čl. 2 dohovoru. Preto namietaný zásah vyvolaný služobným zákrokom je potrebné hodnotiť vo svetle ochrany základného práva uvedeného v čl. 15 ods. 1 ústavy a vo všetkých relevantných atribútoch uvedených v čl. 15 ods. 4 ústavy, konkretizovaných v bode 20 poslednej vete tohto nálezu.

24. *A fortiori* ústavný súd konštatuje, že napadnutým uznesením krajskej prokuratúry o zamietnutí jej sťažnosti zjavne nemohlo dôjsť k porušeniu tohto práva, pretože nie je v príčinnej súvislosti s obsahom uvedeného práva podľa ústavy a dohovoru.

25. Pokiaľ ide o námietku, že vyšetrowanie v predmetnej veci nenapĺňalo atribúty účinného vyšetrowania v zmysle čl. 3 dohovoru (keďže podozrenie z trestnej činnosti príslušníkov PZ nie sú vyšetrowané nezávislým a nestranným orgánom, ale úradom inšpekčnej služby, ktorý je súčasťou Policajného zboru), ani táto nemohla mať v konaní pred ústavným súdom žiadny význam, pretože na takúto otázku by mohol odpovedať ústavný súd iba v konaní o súlade právnych predpisov, nie však v rámci konania o ústavnej sťažnosti.

26. Napokon k námietke sťažovateľiek o porušení práva podľa čl. 13 dohovoru ústavný súd uvádza, že z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 399/2015). V tomto prípade nebolo zistené porušenie tohto základného práva, pretože krajská prokuratúra napadnutý postup a uznesenie vyšetrowateľa úradu riadne a zákonným spôsobom preskúmala.

IV.3. Resumé (zhrnutie):

27. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti konštatuje, že nevzhliadol v napadnutom prípade také okolnosti (skutočnosti), ktoré by odôvodňovali vyslovenie porušenia uvedených základných práv, preto ústavnej sťažnosti sťažovateľiek nevyhovelo a ich ostatnými námietkami uvedenými v bode 3 písm. c) až i) sa ani podrobne nezaoberal, pretože v takomto rozsahu neboli predmetom konania pred krajskou prokuratúrou.

28. S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumie jeho doručenie poslednému z účastníkov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

Košiciach 27. apríla 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu